

STARPZIŅOJUMA GALVENIE SECINĀJUMI

Pēc Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) pasūtījuma Latvijas Universitātes (LU) Biznesa, vadības un ekonomikas fakultāte (BVEF) ir sagatavojusi pirmo starpziņojumu – “Iedzīvotāju svārstmigrācijas analīze pašvaldību un to teritoriālo vienību iedalījumā un esošo vietējo pašvaldību administratīvo teritoriju ekonomiskās uzvedības izvērtējums”. Pētījums ir reprezentatīvs un tā metodoloģija ir validēta starptautiskās konferencēs.

Pētījuma mērķis ir modelēt Latvijas iedzīvotāju iekšējo migrāciju un administratīvo teritoriju ekonomisko aktivitāti, izmantojot jaunus datu avotus un to ieguves metodes, kas nodrošina izvērtējumu un pamatojumu VARAM priekšlikumiem par jaunu administratīvi teritoriālo iedalījumu.

Pētījums ir balstīts uz mobilo tālrunu zvanu un SMS datu ierakstiem u.c. ekonomiski nozīmīgiem datiem, piemēram, datiem par iekšzemes kopproduktu (IKP) Latvijā pa ceturkšņiem un MVU skaitu uz 10 tūkst. iedzīvotājiem Latvijas novados. Pētījumā tiek izmantoti tikai šifrēti dati (pētnieki strādā ar statistiku), tāpēc šī pieeja atbilst visām Vispārīgās datu aizsardzības regulas (GDPR – General Data Protection Regulation) prasībām. **Pētījuma rezultāti dod iespēju izdarīt prognozes par ekonomiskās aktivitātes izmaiņām pašvaldību līmenī, kā arī kalpo par lēmumu izvērtēšanas rīku administratīvi teritoriālās reformas īstenošanai.**

Analizējot Latvijas iedzīvotāju iekšējo mobilitāti, pētījuma pirmajā posmā tika identificēti 75 augstākās intensitātes pārvietošanās virzieni darba dienās un brīvdienās laika posmā no plkst. 7.00 līdz 9.00 un no 17.00 līdz 19.00 par laika periodu 2017. un 2018. gads. Tāpat tika identificēta iedzīvotāju iekšējā mobilitāte visos Latvijas plānošanas reģionos, 36 jaunveidojamajos novados un starp novadiem.

Darba dienās iedzīvotāju kustība Latvijā ir intensīvākā, salīdzinājumā ar brīvdienām, pie tam, no plkst. 7.00 līdz 9.00 iedzīvotāju plūsmas ir intensīvas ekonomisko centru virzienā, bet no plkst. 17.00 līdz 19.00 pretējā virzienā – prom no ekonomiskajiem centriem. Turklāt iedzīvotāju kustība rudenī, piemēram, oktobrī un novembrī ir intensīvāka, salīdzinājumā ar vasaru (maiju, jūniju un jūliju).

Latvijas pašvaldību ekonomiskos centrus un to ietekmes teritorijas raksturo augsta aktivitāte darbadienās, bet vidēja vai vidēji zema aktivitāte brīvdienās. Šie centri ir Latvijas ekonomikas dzinējspēks, bet joprojām pilnībā neizmanto brīvdienas potenciālu.

Rīgas reģionā ekonomisko centru statusam 2018. gadā atbilst 16 pilsētas un novadi: Rīga, Ādažu novads, Babītes novads, Garkalnes novads, Ikšķiles novads, Inčukalna novads, Ķekavas novads, Krimuldas novads, Mālpils novads, Mārupes novads, Ogres novads, Olaines novads, Salaspils novads, Siguldas novads, Stopiņu novads un Tukuma novads.

Zemgales reģionā ekonomisko centru statusam 2018. gadā atbilst 7 pilsētas un novadi: Aizkraukles novads, Dobeles novads, Iecavas novads, Jēkabpils, Jēkabpils novads, Jelgava un Ozolnieku novads.

Vidzemes reģionā ekonomisko centru statusam 2018. gadā atbilst 6 pilsētas un novadi: Cēsu novads, Gulbenes novads, Madonas novads, Priekule novads, Smiltenes novads un Valmiera.

Kurzemes reģionā ekonomisko centru statusam 2018. gadā atbilst 6 pilsētas un novadi: Grobiņas novads, Kuldīgas novads, Liepāja, Saldus novads, Talsu novads un Ventspils.

Latgales reģionā ekonomisko centru statusam 2018. gadā atbilst 5 pilsētas un novadi: Balvu novads, Daugavpils, Līvānu novads, Preiļu novads un Rēzekne.

Papildu ekonomiskās attīstības centriem ir identificēti arī reģionu privātie pakalpojumu centri. Reģionu privātos pakalpojumu centrus raksturo vidēji zema vai zema aktivitāte darbadienās, bet vidēji augsta aktivitāte brīvdienās. **Rīgas reģionā privāto pakalpojumu centru statusam atbilst 7 pilsētas un novadi, Zemgales reģionā - 7 novadi, Vidzemes reģionā - 7 novadi, Kurzemes reģionā - 8 novadi, bet Latgales reģionā pakalpojumu centru statusam atbilst tikai 2 novadi.**